

Vanlig medlemskap kan gi inhabilitet

Når en motorsykelklubb vil kjøpe tomt av kommunen, skal det mindre til at kommunestyremedlemmer blir inhabile ved slektskap med vanlige medlemmer hvis klubben er liten, påpeker jussprofessor Jan Fridthjof Bernt.

Størrelsen på foreningen vil ha betydning for å vurdere habiliteten til lokalpolitikere som har slektskap med ordinære medlemmer - særlig når det gjelder et viktig spørsmål for klubben.

14.3 2016

Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen. Bernt har utgitt en rekke bøker innen blant annet forvaltningsrett og kommunalrett.

Han ledet det offentlige utvalget som ledet fram til en kraftig fornying av kommuneloven i 1992. Bernt har også stor kunnskap om blant annet offentlighetsloven og forvaltningsloven.

Spørsmål

1) En motorsykelklubb hadde søkt kommunen om å få kjøpe tomt. Klubben hadde ifølge politiet 10–12 medlemmer. Politiet advart mot tomtosalget på bakgrunn av klubbens brokete historie. Habiliteten til to formannskapsmedlemmer ble vurdert. Den ene er bror til den som skrev søknaden på vegne av motorsykelklubben. Den andre – varaordføreren – er gift med et «menig» medlem. Broren til han som skrev søknaden, ble ansett som inhabil. Varaordføreren ble det ikke. Hvordan vurderer du denne saken?

2) Hvor går, etter din oppfatning, grensen for når en klubb/part er såpass liten at det er kunstig å skille mellom styremedlemmer og vanlige medlemmer, slik du beskriver?

Bernt svarer

1) I [forvaltningsloven § 6](#), første avsnitt, bokstav 1, nr. 2, har vi en regel om inhabilitet for den som er «leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret». Det er ikke opplyst at noen av de to klubbmedlemmene hadde en slik formell posisjon, men det er ganske opplagt at den som har skrevet søknaden på vegne av klubben, må anses å ha en ledende stilling rent faktisk, slik at han eller hun ville vært inhabil. For broren vil spørsmålet da bli om inhabiliteten «smitter», slik at slektskapet må oppfattes som et «særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet», slik at han blir inhabil etter bestemmelsen i § 6, andre avsnitt. **Etter min oppfatning er det lite tvilsomt at det var han, og at det derfor var riktig at han fratradte ved behandlingen av denne saken.**

Ut fra det som er opplyst, var ektefellen til varaordfører bare «menig medlem». Lovens utgangspunktet er da at verken medlemmet eller ektefellen er inhabile, heller ikke etter § 6, andre avsnitt. **Men når det er tale om en klubb med så få medlemmer som her, er det lite naturlig å skille skarpt mellom dem som har mer eller mindre klare formelle posisjoner, og de andre medlemmene, ved denne vurderingen. Dette må i alle fall være riktig når det er tale om en sak som vel er ganske viktig for klubben.** Jeg mener derfor at i denne indirekte tilknytningen til klubben er et slikt «særegent forhold» at også ordfører var inhabil etter denne bestemmelsen.

2) Det er ikke mulig å angi et bestemt antall medlemmer som grense ved denne vurderingen. Vi er inne i en bred skjønsmessig vurdering, der både medlemstall, styringsstruktur og den konkrete sakens betydning for foreningen må trekkes inn og tillegges vekt.